

Nr 343

Av herr **Wahrendorff m. fl.**, om ökat studiesocialt stöd åt korrespondensstuderande.

(Lika lydande med motion nr 269 i Första kammaren)

Varje år avlägges ett antal examina av olika slag — real-, gymnasie-, handelsgymnasie- och ingenjörsexamen — av studerande som inhämtat sina kunskaper genom korrespondensstudier. Orsaken till att dessa människor inte går den vanliga studievägen kan vara flera. Längre var det väl så — och är det säkert i viss utsträckning fortfarande — att vederbörande inte hade ekonomiska förutsättningar för studier vid de ordinarie läroanstalterna utan tvingades i stället börja arbeta för att kunna försörja sig. För glesbygdens folk med långa avstånd till de reguljära läroverken är inte sällan breviskolestudier den närmast till hands liggande lösningen. Det kan också vara på det sättet att studieintresset inte var så stort, när vederbörande lämnade de obligatoriska skolformerna, men att det så småningom blev annorlunda. För dessa människor innebar korrespondensstudierna länge enda möjligheten att nå fram till examen, men även numera — då det dessutom finns speciella statliga läroverk för vuxna — spelar den rena korrespondensundervisningen en avgörande roll för många studerande.

De som avlägger examina efter korrespondensstudier har inte sällan ett krävande förvärvsarbete under studietiden; de omfattande kurser, som krävs för att det skall bli något resultat, läses in på fritiden. För samhället innebär detta att dessa studerande dels deltar i produktionen och dels skaffar sig kunskaper, som gör det möjligt för dem att göra en ännu större samhällsinsats.

Det stöd som samhället hittills gett denna studerandekategori har varit mycket blygsamt, och genom att korrespondensinstitutet är privata företag behöver samhället inte svara för lärar- och lokalkostnader, varför statens utgifter i samband med dessa examina blir synnerligen ringa.

F. n. utgår stipendier med högst 300 kronor per år under inte mer än fyra år vid studier för realexamen och inte mer än fem år vid studier för student-, handelsgymnasie- eller ingenjörsexamen för dem som ägnar sig åt studier helt per korrespondens och 450 kronor för dem som går i skola med kombinerad korrespondensundervisning och muntlig undervisning. Under sista läsåret kan högst 600 kronor utgå för elev som deltar i av korrespondensinstitutet anordnad preparandkurs. Jämfört med dem som går vid de konventionella läroanstalterna är statens kostnader för de korrespondensstuderande sålunda synnerligen minimala.

Det finns inget skäl att sätta de korrespondensstuderande i något slags stryckklass såsom hittills skett, utan tvärtom är det angeläget att dessa studerande får ett skäligt stöd. När nu det studiesociala stödet i allmänhet skall ökas, är det ett rättvisekrav att även denna kategori ges betydligt förbättrade förhållanden. Studiehjälpsutredningen har emellertid inte föreslagit någon förbättring för brevkoleelevernas del utan nöjer sig med att hänvisa till andra utredningar. Enligt vår mening måste emellertid denna fråga lösas samtidigt som frågan om hjälpen till andra studerande på det gymnasiala stadiet avgöres.

Att avlägga en examen via korrespondensstudier innebär inte någon genväg. Tvärtom har de korrespondensstuderande problem som andra studerande inte har. Förutom att själva studierna kräver personlig framåtanda och energi på ett speciellt sätt innebär de villkor som gäller för privatisttentamina särskilda svårigheter. För dem som inte har möjlighet att betjäna sig av det reguljära skolväsendet är dock detta sätt att skaffa sig en examen den enda lösningen. Ett förbättrat studiesocialt stöd till de korrespondensstuderande skulle måhända stimulera flera än nu att välja ifrågasvarande studiereform, vilket är önskvärt inte minst med hänsyn till den överefterfrågan på skolutbildning som föreligger.

Här må också erinras om att de s. k. privatisterna för att få gå upp i tentamen måste erlägga en speciell avgift. Enligt vår mening borde de tentamina det här är fråga om vara avgiftsfria.

Vi ifrågasätter också om inte det statliga stödet även bör utsträckas till att gälla de korrespondensstuderande som inte läser speciella examenskurser. Ett stort antal människor ägnar sig åt korrespondensstudier utan avsikt att avlägga någon av ovannämnda examina, i stället är målet att skaffa sig bättre yrkeskunskaper, och detta måste även ur samhällets synpunkt vara värdefullt, varför staten bör stödja och stimulera även sådana studier. Vi menar därför att hela frågan om de korrespondensstuderandes inpassande i det studiesociala stödet skyndsamt måste utredas.

När det gäller att finna en lösning på dessa problem är naturligtvis flera vägar tänkbara. En metod är att staten betalar hela eller viss del av kurskostnaden. Kanske kan det system som nu gäller förbättras både så att behovsprövningen liberaliseras eller helt slopas och så att de utgående beloppen ökas.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning av frågan om de korrespondensstuderandes inpassande i det studiesociala systemet.

Stockholm den 24 januari 1964

Harry Wahrendorff

Johannes Antonsson

Einar Larsson
i Borrbý